

မုက်ကဲသကိးတၢ်ဒီးနဖိ ဘၣ်ထွဲဒီး အတၢ်တဆိၣ်သးမး ဒ်လဲၣ်

တၢ်အိၣ်ဒီး တၢ်သးကလၢဘၣ်တၢ်ဂံၢ်ဆူၣ်ဘါဆူၣ် ဘၣ်ဃးဒီး တၢ်ဂံၢ်တၢ်ဘါတဖၣ်, တၢ်သ့တၢ်ဘၣ်တဖၣ်, တၢ်သးစဲတဖၣ်, ဒီး တၢ်ဟံၣ်လုၢ်ဟံၣ်ပူၤတဖၣ်န့ၣ် မ့ၢ်ဝဲ တၢ်အကါဒိၣ်နီၣ်တဖၣ် လၢတၢ်တိၣ်စၢၤတဲၣ်စၢၤလီၤသးအဂီၢ်လီၤ. ပုၤသးစၢ်တဂၤ အတၢ်သ့ၣ်ညါန့ၢ်ပၢ် အတၢ်တဆိၣ်သးမး မ့ၢ်ကမၤဘၣ်ဒိဘၣ်ထံးအီၤ လၢတၢ်မၤအပူၤ, လၢပုၤတတၢ်အပူၤ, မ့တမ့ၢ် လၢအတၢ်မၤလိအပူၤ ဒ်လဲၣ်န့ၣ် မ့ၢ်ဝဲ တၢ်အကါဒိၣ်နီၣ်တဖၣ် လၢတၢ်မၤကျဲသန့အံၤအပူၤန့ၣ်လီၤ.

လၢ ပုၤတဂၤစၢ်စၢ် လၢအိၣ်ဒီးတၢ်တဆိၣ်သးမးတဖၣ် သဲစး (Individuals with Disabilities Education Act, IDEA) အဖီလၢ, မိၢ်ပၢ်တဖၣ် အိၣ်ဒီးမူဒါခွဲးယၢ်ဒိၣ်ဒိၣ်မ့ၢ်မ့ၢ် လၢတၢ်တိၣ်စၢၤတဲၣ်စၢၤလီၤအဂီၢ်လီၤ, သန့က့ လၢပုၤအမဲရကၤဖိ လၢအိၣ်ဒီးတၢ်တဆိၣ်သးမးတဖၣ် သဲစး (Americans with Disabilities Act, ADA) အဖီလၢ, ပုၤသးစၢ်တဂၤ ကဘၣ်ဒုးန့ၣ်ဖျါထီၣ်အသး လၢအနီၣ်ကစၢ်ဒၣ်ဝဲ ဒီး ကဘၣ်တိၣ်စၢၤတဲၣ်စၢၤလီၤ လၢအနီၣ်ကစၢ်ဒၣ်ဝဲအဂီၢ် ဖဲတီၤထီၣ်ကွဲၣ်ဝဲအလီၤခဲ န့ၣ်လီၤ.

အအံၤမ့ၢ် တၢ်ဟ့ၣ်ကူၣ်တနီၤ လၢတၢ်တဲသကိးတၢ်ဒီးနဖိအဂီၢ်လီၤ-

- စးထီၣ်အီၤဆိဆိ ဒီး တဲသကိးတၢ်အါန့ၢ်ဒီးတဘျီ ကယိကယိ.
- အိၣ်ဒီးသးလၢအတီ, သးလၢအသ့ဆိၣ်ထွဲမၤစၢၤတၢ်, ဒီး တဲအီၤဖျါဖျါဖျါ.
- ဒိကန့ၣ် နဖိအတၢ်သံကွၢ်တဖၣ် ဒီး တၢ်ဘၣ်ယိၣ်ဘၣ်ဘီတဖၣ်.
- မၤညီထီၣ် တၢ်ကူၤစၢၤတဘျီ မ့တမ့ၢ် ကသံၣ်ကသီၣ်ဝဲပီၤညါ တၢ်စံးတၢ်ကတိၤတဖၣ်.
- သူတၢ်ကတိၤတဖၣ် ဒီး လံာ်ကျိၤတဖၣ် လၢအမၤစၢၤနဖိ လၢကန့ၢ်ပၢ်တၢ်အဂီၢ်.
- စံးကတိၤ အတၢ်ဂံၢ်ဆူၣ်ဘါဆူၣ်တဖၣ်, တၢ်လၢအမၤဝဲသ့ဂ့ၤဒီး တၢ်လၢအဝဲလိၣ်ဘၣ်တၢ်မၤစၢၤ. ပုၤကိးဂၤ, ဟံၣ်ဃုာ်ဒီး နနီၣ်ကစၢ်, အိၣ်ဒီးတၢ်လိၣ်ဘၣ်တဖၣ် ဒီး တၢ်ကဘၣ်ဆိၣ်ထွဲမၤစၢၤအီၤ လၢကျဲတဘီဘီ မ့တမ့ၢ် လၢပုၤတဂၤလၢ န့ၣ်လီၤ. အဝဲသ့ၣ် တမ့ၢ်ထဲတဂၤစၢၤ လၢတၢ်ကွၢ်ဆၢၣ်မံၢ်အံၤအပူၤဘၣ်.
- တဲသကိး ကျဲကူၣ်သ့တဖၣ် ဒီး တၢ်ဆိၣ်ထွဲမၤစၢၤတဖၣ် လၢအမၤစၢၤအီၤသ့ လၢတၢ်လီၤလၢအလိၣ်ဘၣ်တၢ်မၤစၢၤတဖၣ်အပူၤ. မ့ၢ်ဝဲန့ၣ်, စူးကါ တၢ်ခွဲးတၢ်ယၢ်တဖၣ် လၢတီၤဒီးအပူၤ, လၢဟံၣ်, ဒီး လၢပုၤတတၢ်အပူၤ လၢကမၤစၢၤနဖိ ဒ်သိးကဂဲၤလိမၤဒီး တၢ်တိၣ်စၢၤတဲၣ်စၢၤလီၤသး ဒီး တၢ်မၤတၢ်ဆၢတၢ် တၢ်သ့တၢ်ဘၣ်တဖၣ်.

အအံၤန့ၣ်မ့ၢ်ဝဲ လံာ်ကျိၤစးထီၣ်တၢ်ကတိၤစ့ၤကိးခါ လၢကမၤစၢၤနဖိ ဒ်သိးကဂဲၤလိမၤဒီး တၢ်တိၣ်စၢၤတဲၣ်စၢၤလီၤသး တၢ်သ့တၢ်ဘၣ်တဖၣ် လၢကူၣ်န့ၣ်လီၤ-

- ယ ကရူၢ် (မ့တမ့ၢ် တၢ်တဆိၣ်သးမး) န့ၣ်မ့ၢ်ဝဲ...
- တၢ်အံၤအီၤပညီမ့ၢ်ဝဲ ယလိၣ်ဘၣ်တၢ်မၤစၢၤလၢ....
- ယတၢ်ဂံၢ်ဆူၣ်ဘါဆူၣ်တဖၣ်/လီၢ်ကဝီၤလၢအလိၣ်ဘၣ်တၢ်မၤစၢၤတဖၣ် န့ၣ်မ့ၢ်ဝဲ...
- လၢတီၤဒီးအပူၤ, ယလိၣ်ဘၣ်တၢ်မၤစၢၤလၢ...
- ယကတီၢ်ဖျါ/ကတီၢ်ယၢ် တၢ်ပညီၣ်ဖီတၢ်တဖၣ်န့ၣ်မ့ၢ်ဝဲ...
- ကျိၤကျဲတနီၤနီၤလၢ ယသရၣ်/မ့ၢ်တဖၣ် မၤစၢၤယၢ်လၢတၢ်အံၤသ့န့ၣ်မ့ၢ်ဝဲ...
- ယကမၤလၢထီၣ်ပုၤထီၣ် တၢ်ပညီၣ်ဖီတၢ်တဖၣ်အံၤ ခီဖျါ...
- ပုၤလၢအဆိၣ်ထွဲမၤစၢၤယၢ်တဖၣ်န့ၣ်မ့ၢ်ဝဲ...
- ဒီး အဝဲသ့ၣ် မၤစၢၤယၢ် လၢကတုၤဆူ ယတၢ်ပညီၣ်ဖီတၢ်တဖၣ် ခီဖျါ...
- လၢကမၤလီၤတၢ် တၢ်ဒီးန့ၢ်ဘၣ်တၢ်ဆိၣ်ထွဲမၤစၢၤလၢယလိၣ်အီၤတဖၣ်အဂီၢ်, တၢ်လၢယကမၤအီၤတဖၣ်န့ၣ်မ့ၢ်ဝဲ...